

**EXPOSICIÓ: EL VIATGE DE LA BALENA DE MATARÓ. Can Serra- Història de la Ciutat.
Museu de Mataró. Del 28 d'abril al 3 de setembre de 2017**

L'exposició "El viatge de la balena de Mataró", ha estat produïda per la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró, a través del Museu de Mataró i del Centre del Patrimoni Arqueològic i Natural (CPAN), amb la col·laboració en el comissariat i elaboració de continguts de la Delegació de la Serralada Litoral Central- Institut Català d'Història Natural (antiga Secció de Ciències del Museu de Mataró) i de SUBMON –Serveis Ambientals Marítims. Es presenta en motiu de la celebració dels quaranta anys de l'arribada de «la balena de Mataró», l'any 1977. Un fet molt destacat i popular de la història recent de la ciutat (i ben present en la memòria dels nostres conciutadans). L'arribada de la balena és un fet que està intrínsecament relacionat amb la consolidació de la Secció de Ciències Naturals del Museu de Mataró, creada l'any 1976, i amb la continuïtat de la seva gran activitat al llarg de més de quaranta anys i fins avui.

L'exposició reuneix en un mateix espai, la història i activitats de la Secció i el relat de l'evolució i vida d'aquests cetacis, tenint com a element principal, l'esquelet de la Balena de Mataró, conservada a les col·leccions del Museu. La mostra consta de tres parts:

1.- Un **audiovisual** -elaborat amb material d'arxiu i la cessió d'imatges per part de diferents fotògrafs i particulars-, sobre l'exposició de la balena a la piscina del Club Nàutic, la neteja dels ossos a l'escorxador, el tractament per a la seva conservació i la primera exposició al Museu de Mataró l'any 1984 amb el títol de «La balena de Mataró».

2.- **Quatre subàmbits** dedicats a la història de més de 40 anys de la Secció de Ciències Naturals del Museu de Mataró – constituïda com un grup de voluntariat molt nombrós- amb documentació sobre:

- els àmbits de recerca als quals s'ha dedicat (El medi ambient del Maresme; Flora, Fauna i Gea; Riberes, rius i rieres; Mar i litoral; Paisatge i vegetació), amb recurs interactiu de consulta.
- les activitats més rellevants de difusió (exposicions diverses, les mostres de bolets del Maresme –des del 1979 i fins avui-, cursos i seminaris, sortides de camp, la biblioteca i Centre de Documentació del Parc del Montnegre-Corredor de la Diputació de Barcelona).
- Una selecció dels elements que formen la col·lecció de CN del Museu de Mataró.
- Les edicions de la de la revista de recerca i divulgació "L'Atzavara", 1979 -2017.

3.- **L'exposició del nostre exemplar com a protagonista: una cria d'edat aproximada de 6 mesos i d'un 12 metres de longitud.** A partir d'ell s'aprofundeix en la vida d'aquests animals, la segona espècie més gran del món i l'única espècie de balena que trobem de forma regular al Mediterrani. Acompanyats per la instal·lació central de l'esquelet de «la balena de Mataró» podrem intuir les causes de la seva mort, conèixer els altres cetacis que viuen al Mediterrani, descobrir com s'han adaptat aquests mamífers a la vida al mar, com neixen, com s'alimenten i quin so emeten per relacionar-se entre ells, entre molts altres aspectes.

Activitats

Durant el període d'exposició es van realitzar diverses activitats relacionades i visites guiades el primer dissabte de cada mes a les 18 h o visites concertades per grups i escolars. Amb motiu del **Dia Internacional dels Museus i la Nit dels Museus**, va tenir lloc: - dissabte, 20 de maig, a les 18 i 19h. Narració de contes: L'alè de la balena, a cura de la narradora Jordina Biosca i

diumenge, 21 de maig, a les 13h. Visita comentada a l'exposició, a cura de Manel Gazo, membre de SUBMON.

L'exposició va ser participada per un nombre total de 7.064 usuaris. Informació relacionada:
www.culturamataro.cat (fent cerca a Notícies : el viatge de la balena de Mataró), facebook i twitter Museu de Mataró. <https://www.elperiodico.cat/.../luis-filba-veure-balena-vaig-pensar-aixo-guardar-6019.../> www.elpuntavui.cat/cultura/.../1233910-l-exposicio-sobre-la-balena-bat-records.htm/ www.mataroaudiovisual.cat; www.totmataro.cat www.capgros.cat

Idees principals a destacar:

L'estreta col·laboració amb els membres de la Delegació per dur a terme aquest projecte i l'agraïment a la seva participació activa en la recerca, divulgació i sensibilització del medi natural i la necessitat de la seva protecció i preservació, a la nostra ciutat i a la comarca des de fa més de 40 anys.

La participació ciutadana en documentat i cedir material o informació sobre l'arribada de la balena i tota la trajectòria de la Secció, i que hem fet possible el recull de continguts que s'han seleccionat per fer l'exposició.

La col·laboració en l'assessorament científic i comissariat de SUBMON, una entitat líder en l'estudi dels cetacis a la mediterrània, i que ens ha facilitat l'enfoc expositiu i museogràfic des d'una perspectiva actual sobre els darrers descobriments sobre de la vida d'aquests animals i les seves rutes alimentàries pel Mediterrani.

El relat en primera persona, el dispositiu museogràfic per veure l'esquelet de la balena "a prop", i facilitar la sensació de ser al seu costat, descobrir so de diversos cetacis (amb el canvi de freqüència que cal aplicar per adaptar-lo a la nostra percepció auditiva)

La coincidència buscada entre el primer període de l'exposició amb el període de més "avistaments" a la costa catalana de cetacis en el seu transit cap el Golf de Lleó. I la coincidència atzarosa de la gravació d'un rorqual comú alimentant la seva cria davant les coses del Garraf, que va ser viral, dos dies abans d'obrir les portes de l'exposició (26/04/2017) <https://www.elperiodico.com> > Vídeos > Barcelona

Incloure dins un projecte d'exposició temporal el pressupost i projecte per la revisió i actualització de la documentació col·lecció de ciències, l'aplicació de mesures de conservació preventiva i l'acondicionament i trasllat, a millors condicions, a la reserva del museu.

Curiositats: la incorporació a la mostra de dos fragments de vèrtebres de balena – corresponent a un exemplar adult-, i existents a la col·lecció d'arqueologia del Museu. Procedeixen de les excavacions arqueològiques efectuades durant la dècada dels anys 60 a Torre Llauder. Donat que es tracta d'un jaciment que comprèn un ampli període històric (des del segle I aC fins el segle X) i la masia i la torre–enderrocades l'any 1964- daten de 1360 a 1558, és difícil determinar-me la datació, però el desgast de la seva morfologia, evidencia la seva reutilització com a base de tallant. La incorporació a l'exposició confirma els avaraments històrics a la costa catalana d'aquest tipus de cetacis i el seu ús continuat i l'aprofitament per la nostra societat des de temps molt reculats.